

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Innovasjon Norge
Postboks 448 Sentrum
0104 OSLO

Deres ref

Vår ref **Dok 3**
200901669-3/SRØ

Dato
29.01.2010

Endelig oppdragsbrev til Innovasjon Norge 2010

1. INNLEDNING

Landbruks- og matdepartementet (heretter LMD) viser til Prop. 1 S (2009-2010) for Landbruks- og matdepartementet, og Stortingets behandling av denne.

2. DISPONIBLE RAMMER OG BEVILGNINGER

For 2010 stiller LMD følgende midler til disposisjon for Innovasjon Norge:

Kap. 1149 Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket

Post 71	Trebasert innovasjonsprogram	34 000 000 kroner
Post 71	Skog, klima- og energitiltak	17 000 000 kroner

Kap. 1150 Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.

Post 50	Verdiskapingsprogram for matproduksjon	60 000 000 kroner
Post 50	Sentrale BU-midler	8 000 000 kroner
Post 50	Utviklingsprogram for grønt reiseliv	18 000 000 kroner
Post 50	Inn på tunet	8 000 000 kroner
Post 50	Bioenergiprogrammet	39 000 000 kroner
Post 50	e-sporing	4 000 000 kroner

Kap. 1151 Til gjennomføring av reindriftsavtalen

Post 51	Verdiskapingsprogram for reindrift	7 700 000 kroner
Post 51	Konfliktforeb. tiltak mellom reindrift og jordbruk	1 400 000 kroner

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Akersgt. 59

Telefon
22 24 90 90
Org no.
972 417 874

Landbrukspolitisk avdeling
Telefaks
22 24 95 56

Saksbehandler
Sigrun Rødset
22 24 91 94

Når det gjelder kap 1150, post 50, fylkesvise BU-midler, får Innovasjon Norge eget oppdragsbrev fra fylkesmennene som beskriver hvordan de bedriftsrettede BU-midlene skal forvaltes. Den fylkesvise fordelingen av disse midlene vil gå fram av et eget rundskriv til fylkesmennene.

3. OVERORDNEDE MÅL FOR INNOVASJON NORGE

Hovedmålet for Innovasjon Norge (heretter IN) er:

«IN har til formål å fremme bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling i hele landet og utløse ulike distrikters og regioners næringsmessige muligheter gjennom å bidra til innovasjon, internasjonalisering og profilering.»

I arbeidet med å oppnå hovedmålet skal IN rette innsatsen mot fokusområder og målgrupper der offentlig innsats kan utløse økt verdiskaping. Disse er internasjonalisering og prosjekter i idé-, utviklings- og kommersialiseringsfasen, samt entreprenører, unge bedrifter og små og mellomstore bedrifter med vekstpotensial. I tillegg er kvinner en prioritert målgruppe.

Delmålene for IN er:

- 1. Økt innovasjon i næringslivet i hele landet*
- 2. Økt internasjonalisering i næringslivet i hele landet*
- 3. Styrke profileringen av Norge og norsk næringsliv internasjonalt*
- 4. Næringsutvikling basert på regionale forutsetninger*
- 5. Generelle gjennomgående hensyn og føringer knyttet til hovedmålet*

4. SEKTORPOLITISKE MÅL OG STYRINGSSIGNALER

Hovedmålet for landbruks- og matpolitikken er å opprettholde et levende landbruk over hele landet. Politikken skal gi grunnlag for økt verdiskaping og livskvalitet basert på en bærekraftig og klimariktig forvaltning av landbruket og bygdene sine ressurser (St. prp.nr. 1 (2008-2009). Regjeringens politiske plattform 2009-2013 utdyper målet til å være å bidra til å sikre et landbruk med en variert bruksstruktur i hele landet gjennom en klar distriktsprofil.

St.meld. nr. 39 (2008-2009) *Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen* legges til grunn for videre oppfølging av klimatiltak i landbrukspolitikken. Regjeringen trekker i sin politiske plattform spesielt fram virkemidler for å utvikle biogassanlegg og industrielle verdikjeder for bioenergi med basis i landbrukets ressurser.

IN er en sentral aktør i realiseringen av denne politikken. Utfordringen for IN er å forvalte og gi råd om bruk av virkemidlene slik at LMD lykkes i å nå målene for politikken. Det legges til grunn at IN følger opp landbruks- og matpolitikken, både på enkeltområder og generelt, gjennom en god og effektiv virkemiddelbruk.

I dette brevet redegjøres det for de økonomiske rammene i budsjettforslaget og de politiske føringene som er knyttet til de enkelte postene.

4.1 Overordnede mål for landbruks- og bygdeutvikling i IN

Målene for landbruks- og matpolitikken er fastlagt ved Stortingets behandling av St.meld. nr. 19 (1999-2000) Om norsk landbruk og matproduksjon. Innenfor denne rammen vil Regjeringen arbeide for å sikre en variert bruksstruktur og å opprettholde et levende landbruk over hele landet, jf også den politiske plattformen for flertallsregjeringen. Landbrukspolitikken generelt og den landbruksrelaterte næringsutviklingen spesielt, skal være et verktøy også for å nå distriktspolitiske målsettinger. Disse målsettingene kan ikke nås uten at landbruket beholder sin kraft som motor i utviklingen av næringsliv og lokalsamfunn landet rundt.

Målet for landbruksrelatert næringsutvikling er å skape lønnsomme arbeidsplasser og å bidra til bosetting og sysselsetting i hele landet. Målet med bygdeutviklingsmidlene er todelt. For det ene kan midler gis som støtte til investeringer med mål om å opprettholde et variert landbruk, gjennom å bidra til oppgraderinger og modernisering av driftsapparatet, og derigjennom sikre rekruttering til næringen. Det kan videre gis midler til utvikling av alternativ næring med grunnlag i landbrukets materielle og menneskelige ressurser.

Etterspørselen etter virkemidler for investeringer viser at det er fremtidstro og optimisme i landbruket i store deler av landet. Trenden har likevel vært en reduksjon i antall bruk i aktiv drift, og landbruket står like fullt foran store utfordringer med å nå målet om et levende landbruk i hele landet. Det er derfor behov for et taktskifte for etablering av ny næringsvirksomhet med utgangspunkt i mangfoldet av landbrukets menneskelige og materielle ressurser. Det er et mål å skape flere arbeidsplasser innen ny næringsvirksomhet for å kompensere for reduksjon i arbeidsplasser i tradisjonelle næringer.

Det må stimuleres til å utnytte og utvikle nye markeder for produkter fra norsk landbruk basert på kvalitet og trygghet. Vekstkraftige næringsmiljøer skapes regionalt. En målrettet satsing på å unytte regionale fortinn vil gi Norge gode forutsetninger for å møte den økende konkurransen i næringslivet. Regjeringen vil derfor satse på å utvikle næringsvirksomhet på områder hvor de enkelte regioner har spesielle fortrinn. INs arbeid må bygge opp under en målrettet satsing på regionale fortrinn.

Som ledd i å nå sektorens overordnede mål har LMD utarbeidet fire strategier: Den nasjonale strategien for næringsutvikling, "Ta landet i bruk!", gir stort rom for prioriteringer og målrettet satsing, og skal legges til grunn for INs arbeid og fungere som en overbygging for verdiskapingsprogrammene og annen næringsutvikling.

LMDs matpolitiske strategi, "Smaken av Norge", legger bl.a. opp til utvikling av virksomheter som produserer mat med lokal identitet og særpreg. Strategien må legges til grunn for det arbeidet IN gjør innenfor verdiskapingsprogrammet for mat.

Videre er LMDs "Strategi for forskning og forskningsbasert innovasjon" et viktig virkemiddel for å øke konkurransekraften og verdiskapingen i landbruks- og matsektoren. En kontinuerlig tilføring av kunnskap fra forskning er viktig for å realisere mulighetene i landbruksbasert næringsliv i fremtiden. Ny kunnskap skal også sikre at den økonomiske veksten skjer innenfor tålegrensen til naturen og miljøet.

LMD la i 2008 fram en miljøstrategi for perioden 2008-2015. Denne viser bl.a. hvordan landbruket kan bidra til å løse miljøutfordringer, og det er dermed også viktig å se denne i sammenheng med næringsutvikling i landbruket.

4.2 Nærmere om enkelte satsningsområder og arbeidsformer

Regjeringen har i regjeringsplattformen slått fast at landbruks- og matpolitikken skal gjennomgås i en egen stortingsmelding. Dette arbeidet vil starte opp tidlig i 2010, og LMD ber om at IN bistår ved behov.

I tråd med St.meld. nr. 7 (2008-2009) *Et nyskapende og bærekraftig Norge* vil LMD legge til rette for innovasjon og kommersialisering i landbruket. I departementets budsjettproposisjon for 2010 slås det fast at det skal gjennomføres en langsiktig og målrettet innsats som resulterer i styrket konkurransevne i alle næringer i landbruket. Det legges til grunn at IN videreutvikler innovasjonsorienterte satsinger i tråd med innsatsområdene som fremgår av Prp. 1 S (2009-2010). Dette er:

1. Stimulere entreprenørskap og økt markedstenking i hele verdikjeden
2. Finne synergier mellom verdikjeder i landbruket og andre sektorer
3. Satse på forskning og kunnskapsformidling
4. Støtte opp under og stimulere lokale forutsetninger
5. Satse på en bærekraftig sektor der også miljøteknologi vil ha en sentral plass

Med utgangspunkt i målet om økt verdiskaping i landbruket er det viktig å se sektorens innsats innen næringsutvikling, innovasjon og forskning i en helhet. LMD forventer at IN og Forskningsrådet videreutvikler samarbeidet med sikte på å hente ut større synergier av virkemiddelbruk. I tillegg skal økt samspill gi bedre formidling og anvendelse av ny kunnskap fra forskning og utvikling i det innovasjonsorienterte arbeidet. Herunder forventes det blant annet at IN, Forskningsrådet, SIVA og instituttsektoren samarbeider for å øke innovasjonsgraden i sektoren bl a knyttet til kommersialisering av forskningsresultater. IN skal også stimulere næringsaktørene til å definere kunnskapsbehov og etablere samarbeid med kunnskapsmiljøer for å bidra til løsninger. For å fremme vekstkraftige næringsmiljøer regionalt er det viktig at IN involverer fylkesmannen og fylkeskommunen i samhandlingen mellom Norges forskningsråd og IN.

Statsrådets kontaktutvalg for næringsutvikling, innovasjon og forskning vil ikke videreføres i sin nåværende form. Departementet vil vurdere andre måter å få råd og innspill på og vil komme tilbake til dette.

Det forutsettes at IN viderefører sine faglige møtearenaer for temaområdene mat, tre, bioenergi, "Inn på tunet" og reiseliv. I den grad IN anser det som nødvendig for sitt arbeid, kan det i tillegg etableres faglige møtearenaer på andre områder. De faglige møtearenaene skal gi IN og LMD signaler om målrettet bruk av virkemidlene, økt samhandling og innovasjon. Fra 1.1.2010 skal også fylkeskommunen være representert i de faglige møtearenaene på nasjonalt nivå.

Regjeringen legger også vekt på å sikre lokal innflytelse på næringsutvikling i bygdene. Regionale strategier for landbruksrelatert næringsutvikling, tett samarbeid i det regionale partnerskapet og med kommunene er en vesentlig del av dette. Det er viktig at INs distriktskontor, fylkesmennene og fylkeskommunene diskuterer temaer lokalt for å sikre gjensidig forankring, og landbrukets plass i INs arbeid. Det er av avgjørende betydning for resultatet av næringsutviklingsarbeidet at det regionale samarbeidet fungerer godt. LMD ber derfor IN fortsatt bidra til å videreutvikle det regionale samarbeidet i positiv retning. Arbeidet må også sees i sammenheng med prosjektet Kommunene som førstelinje for småskala næringsutvikling og entreprenørskap og Kommunal- og regionaldepartementets satsing på Lokal samfunnsutvikling (LUK).

Regjeringens målsetting om at 15 prosent av matproduksjon og -forbruk skal være økologisk innen 2020, understreker behovet for felles innsats på området. Det er derfor viktig at IN bidrar til at satsingen på økologisk landbruk inkluderes i, og gjøres til en integrert del av, det generelle næringsutviklingsarbeidet. Det forventes et nært samarbeid med Statens landbruksforvaltning og KSL Matmerk på dette området.

LMD, Fiskeri- og kystdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet, i samarbeid med bransjeaktørene, iverksatte i 2007 et nasjonalt e-sporingsprosjekt. Dette prosjektet har høy politisk prioritet.

Næringsaktivitet der landbruksressurser bidrar til å øke livskvaliteten til befolkningen gjennom å tilby gode helse-, omsorgs- og opplærings-/utdanningstilbud, det vil si Inn på tunet tilbud, er et satsingsområde for Regjeringen. IN har medansvar for handlingsplanen for Inn på tunet, og er tildelt ansvaret for organiseringen av Inn på tunet-løftet 2010-2013.

Evalueringen av de fylkesvise BU-midlene, som er gjennomført av Norsk institutt for landbruksforskning (NILF) i samarbeid med Bygdeforskning, er nå ferdigstilt. Evalueringen skal dokumentere resultater av virkemiddelbruken, gi innspill og forslag til forbedringer av ordningen og foreslå resultatindikatorer for løpende dokumentasjon av resultater. Departementet vil vurdere den videre oppfølging av evalueringen, og vil be IN bistå i dette arbeidet.

I samsvar med styringsdialogen mellom LMD og IN, må IN i 2010 prioritere arbeidet med nettbasert publikasjon og dokumentasjon av nyskappingsprosjekter innen landbrukssektoren (mat, trevirke, reiseliv, utmark etc.). Arbeidet skal skje i tett dialog med LMDs informasjonsenhet, som også skal ha innflytelse på hvilke informasjonskanaler som skal benyttes. Målsettingen er å spre informasjon om næringsutvikling og motivere til dette. Dette må skje direkte til potensielle nyetablerere, til presse, folkevalgte, offentlig forvaltning og et samlet virkemiddelapparat. Samarbeidet med Statens landbruksforvaltning (SLF) må videreutvikles både med tanke på konkrete arbeidsområder og informasjonsutveksling.

4.3 Kvinner som målgruppe

Regjeringens Handlingsplan for meir entreprenørskap blant kvinner kom i 2008. Planen har som mål at andelen kvinner blant nye entreprenører skal være minst 40 pst innen 2013. Departementet ber Innovasjon Norge prioritere kvinner som målgruppe, og arbeide for en vesentlig økning i kvinneandelen innenfor aktuelle programmer og tjenester.

I 2008 utarbeidet virkemiddelaktørene måltall for andelen kvinner i ulike programmer og tjenester. Arbeidet ble fulgt opp i 2009, og det best om at dette videreføres i dialog med departementene i 2010.

Virkemiddelapparatet bes på egnet måte å arbeide for å øke kvinneandelen i styrer og ledelse for virksomheter som mottar støtte.

4.4 Forvaltningsreformen – landbruks- og matområdet

Ot.prp. nr 10 (2008-2009) Om lov om endringer i forvaltningslovgivningen mv. (gjennomføring av forvaltningsreformen), samt Stortingets behandling av denne, omhandler gjennomføringen av forvaltningsreformen og nye oppgaver til fylkeskommunene på landbruks- og matområdet fra 1.1.2010.

Fylkeskommunene har fått økt innflytelse over virkemidlene til næringsutvikling i landbruket gjennom eierskap i IN og gjennom deltakelse i revidering av nasjonal næringsstrategi og utarbeidelse/revidering av handlingsplaner på landbruks- og matområdet. Fylkeskommunene har videre fått ansvar for og en styrket medvirkning i oppgaver knyttet til verdiskaping, ved å overta fylkesmannens rolle i verdiskapingsprogrammene og deltakelse i INs faglige møtearenaer.

Fylkeskommunenes deltagelse i de faglige møtearenaene kommer i tillegg til fylkesmannens representant. Fylkeskommunene vil også få ansvar for virkemidler til styrking av rekruttering og til kompetanseheving i landbruket, samt oppgaver innenfor klima og samfunnsplanlegging. Departementet har gitt en nærmere beskrivelse av fylkeskommunens nye ansvar og oppgaver på landbruksområdet i tilskuddsbrev til fylkeskommunene. Brevet er sendt i kopi til IN.

Gjennom fylkeskommunens nye rolle på landbruks- og matområdet blir det regionale partnerskapet og arbeidet innenfor dette særskilt viktig for en god måloppnåelse. LMD legger til grunn at IN har god dialog og samhandler godt med fylkeskommunene og Fylkesmannen for en best mulig utnyttelse av virkemidlene på landbruks- og matområdet

5. NÆRMERE OM DE ENKELTE ORDNINGENE OG POSTENE

5.1 Forholdet til statsstøtteregulverket

LMD viser til ESAs henvendelse til departementet angående implementering av statsstøtteregulverket i Verdiskapingsprogrammet for matproduksjon, Bioenergiprogrammet og bygdeutviklingsmidlene, og til LMDs svar på dette i brev av 19.11.2007. LMD ber på bakgrunn av dette IN være spesielt oppmerksom på at alle tildelinger som omfattes av statsstøtteregulverket, skjer i tråd med dette. Det vises for øvrig til nærmere omtale under Trebasert innovasjonsprogram og Bioenergiprogrammet for forhold som vedrører disse spesielt.

5.2 Ordninger under kap. 1149, post 71

5.2.1 Tidligere treprogram

Behandlingen av klagesaken til ESA vedrørende det tidligere treprogrammet, er i en avsluttende fase fra departementets side. IN vil kunne komme til å ha en rolle i det avsluttende arbeidet. Vi ber derfor om at IN også i 2010 har en beredskap på denne saken.

LMD har fått oversendt utkast til rapport fra IN for den femårige programperioden 2000-2005. Når alle prosjekter etter det tidligere treprogrammet er avsluttet, må IN og LMD i fellesskap og på bakgrunn av INs endelige regnskap for programmet, ta stilling til hva som skal skje med ubenyttede og returnerte midler. Dette arbeidet skal skje innen utgangen av første halvår 2010.

5.2.2 Trebasert innovasjonsprogram

Det er lagt opp til å styrke programmet med 7 mill. kroner i 2010 til en total ramme på 34 mill. kroner. Det er nå viktig å arbeide for å øke bruken av tre i samfunnet bl.a. som ett av flere tiltak som kan bidra til å redusere den samlede klimabelastningen. Viktige satsingsområder for programmet i 2010 blir utvikling av industrielt byggeri, både i tettstedsnære og urbane strøk, men også på andre områder som for eksempel landbruksbygg. De viktigste føringene for programmet er nå lagt i strategien som ble vedtatt i 2006, og videreført i programnotat vedtatt 8. desember 2008. Ut fra et ønske om å spisse programmet mot økt bruk av tre som et tiltak for å oppnå klimagevinster, bør strategien for 2010 revideres. Programmet er ellers en viktig del av regjeringens

satsing på økt verdiskaping med basis i skogressursene, og må sees i sammenheng med de tiltakene regjeringen har satt i verk for dette. Det vises særlig til departementets næringsutviklingsstrategi "Ta landet i bruk!" hvor regjeringens satsing på tre for økt næringsutvikling beskrives. Programmet er også en del av regjeringens klimapolitikk, jf. St. meld. nr. 34 (2006-2007) Norsk klimapolitikk, og skal bidra til oppfølgingen av St.meld. nr. 39 (2008-2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen.

INs hovedoppgave blir å sørge for at den totale virksomheten knyttet til programmet er i tråd med mål og strategier for satsingen. INs ansvar omfatter også den utadrettede virksomheten som er viktig for å skape motivasjon i næringen og en aktiv og oppsøkende holdning hva angår nye prosjekter. Arbeidet forutsettes å skje i samarbeid med fylkesmennene, fylkeskommunene og drivernetverket for å optimalisere bruken av etablert kompetanse og nettverk på området. IN bør også legge vekt på å søke kunnskap utenfor Norge, og formidle denne til relevante miljøer.

For 2010 kan inntil 3,5 mill. kroner av bevilgningen benyttes til operativt og administrativt arbeid knyttet til Trebasert innovasjonsprogram, inkludert midler til Arena Tre. Administrasjonsmidlene skal brukes til å styrke arbeidet med å få fram gode prosjekter og til profilering av programmet utad.

Det forutsettes at det til enhver tid gjeldende regelverk for statsstøtte innenfor EØS-avtalen legges til grunn for støtte som tildeles gjennom Trebasert innovasjonsprogram. ESA godkjente 3. desember 2008 notifikasjonen av programmet, og det kan nå tildeles støtte til forskning og utvikling for store bedrifter og støtte til innovasjon for alle bedrifter. Reglene for gruppeunntak for FoU-støtte til små og mellomstore bedrifter, og gruppeunntak for støtte til opplæring skal brukes som før. Vi viser til brev fra departementet til IN av 17. november 2008 om det nye generelle gruppeunntaket som trådte i kraft i Norge fra november 2008, og brev om godkjent notifikasjon av 8. desember 2008. Støtte kan i tillegg tildeles i henhold til forordning 1998/2006 om bagatellmessig støtte.

For å måle resultatene av den innsatsen som er lagt ned over mange år, ønsker LMD at IN gjennomfører en evaluering av programmet i løpet av 2010. Departementet vil ta initiativ til å drøfte de nærmere detaljene i dette med IN så snart som mulig.

LMD ber IN om å legge stor vekt på informasjonsvirksomhet også i 2010 både knyttet til søkermulighetene innen programmet og formidling av relevant informasjon om prosjekter og resultater. LMD har mottatt INs kommunikasjonsplan for programmet for 2009 og ber om at denne blir oppdatert og videreutviklet for 2010.

Med henvisning til punkt 4.3 vedrørende likestilling, oppfordres IN til å legge til rette for å inkludere flere kvinner i prosjekter innenfor trenæringen. LMD ber om at IN i forbindelse med rapportering, gjør en vurdering av kvinne-deltagelsen i prosjektene.

LMD anmoder IN om å tilstrebe kortest mulig tid mellom tilsagn om prosjektstøtte og realisering av prosjektet, for å sikre en mest mulig effektiv bruk av midlene. I 2010 bør det være samsvar mellom tildelt beløp til prosjekter og den budsjetttramme som programmet har. LMD ønsker å bli holdt løpende informert om forholdet mellom tildelte beløp og budsjetttramme for programmet. For øvrig vises det til rapporteringskalenderen for krav til rapportering.

5.2.3 Skog, klima- og energitiltak

Skog-, klima- og energitiltak kom i 2009 inn på statsbudsjettet som en forsterket satsing under kapittel 1149, post 71 Tilskott til verdiskapingstiltak i skogbruket, med en bevilgning på 19,2 mill. kroner. I oppdragsbrevet for 2009 ble IN tildelt 15 mill. kroner til å støtte bioenergi prosjekter innenfor de gjeldende målområdene for Bioenergi programmet.

Regjeringen har i budsjettet for 2010 foreslått å bevilge 32,5 mill. kroner til andre skog-, klima- og energitiltak m.m. over kapittel 1149, post 71 - utenom midlene til Trebasert innovasjonsprogram. Disse midlene vil først og fremst prioriteres til oppfølging av departementets klimamelding på områdene skog og bioenergi, gjennom støtte til tiltak som både bidrar til økt opptak av CO₂ i skog, fornybar energiproduksjon og reduksjon av utslipp av klimagasser. Produksjon av biogass fra husdyrgjødsel er et område med stort potensial for å oppnå reduserte klimagassutslipp fra jordbruket.

Fra denne posten tildeles IN 17 mill. kroner til bioenergi prosjekter i tråd med føringene i supplerende oppdragsbrev av 16. april 2009. Det innebærer at midlene først og fremst skal nyttes til de samme målområdene som gjelder for Bioenergi programmet – herunder prosjekter som vil fremme produksjonen av biogass. Midlene kan også nyttes til investeringsstøtte til flisproduksjonsutstyr, men da ut fra en streng prioritering og ut fra et mål om å dekke et behov for å ha tilgang til slikt utstyr i alle regioner i landet. Dersom IN ser det som formålstjenelig som del av en helhetlig bioenergi politikk, kan det gis støtte til prosjekter utover Bioenergi programmets målgruppe, fra disse midlene.

Departementet ønsker en rapport om status for innvilgede midler og omsøkt beløp fra denne rammen på 17 mill. kroner, per 15. august 2010. Med bakgrunn i denne rapporten vil departementet eventuelt komme med nye styringssignaler og justering av rammen, og foreta en omfordeling av midler fra denne posten som bevilges til IN og til tilskuddsordningen for uttak av skogsråstoff til flisproduksjon, som SLF forvalter.

5.2.4 Midler fra regjeringens tiltakspakke 2009

Departementet viser til supplerende oppdragsbrev av 16.4.2009 samt brev av 3.9.2009 om omfordeling av midler fra tiltakspakken til investeringstilskudd til flisproduksjonsutstyr og til kompetanse- og utviklingstiltak. Utenom å stimulere til økt produksjon av skogsflis og økt innovasjon innen trebruk, var det et viktig mål for bruken av disse midlene at de skulle gi en positiv effekt på sysselsettingen i skog- og

trenæringa og i skogsentreprenørbransjen. Departementet har mottatt en underveisrapportering per 15. august for bruken av midlene. Departementet ønsker også en rapportering for hele 2009 hvor IN forsøker så langt det er mulig, å tallfeste resultatene med hensyn til antall prosjekter, type prosjekter, utløst energiproduksjon og sysselsettingseffekt. Frist for endelig rapportering på disse midlene er 16. mars 2010, Det bes om en foreløpig rapport innen 1. februar sammen med foreløpig rapport over jordbruksavtalemidlene.

5.3 Ordninger under kap. 1150, post 50

Statens landbruksforvaltning (SLF) har det administrative hovedansvaret for Landbrukets Utviklingsfond (LUF), og er ansvarlig for regnskapsføringen. Fondsmidlene kan brukes til tiltak som tar sikte på å styrke og bygge ut næringsgrunnlaget på landbrukseiendommen. Dette gjelder også om landbrukseiendommen er en del av en kombinert arbeidsplass.

5.3.1 Verdiskapingsprogram for matproduksjon

Verdiskapingsprogram for matproduksjon (VSP-mat) er et tiårig utviklingsprogram som ble etablert i 2001 og varer ut 2010. Programmets hovedmål er høyere verdiskaping både innenfor primærproduksjon og foredling av mat. Fra 2007 gjelder den nasjonale strategien "Ta landet i bruk!" og LMDs matpolitiske strategi (2008 - 2010) "Smaken av Norge" som strategier for programmet. VSP-mat er nærmere omtalt i St.prp. nr. 75 (2008-2009) Om jordbruksoppgjøret 2009.

Tildelingen til VSP-mat, som stilles til disposisjon for IN i 2010, er på 60 mill. kroner.

LMD ber om at IN prioriterer følgende handlingsområder innenfor programmet:

- ✓ *Nyskaping*: Programmet skal bidra til innovasjon og nyskaping på matområdet ved å gi støtte til utviklingsprosjekter i små og mellomstore matbedrifter.
- ✓ *Kompetanse*: Arbeidet med å videreutvikle kompetansenettverket er en viktig satsing i VSP-mat. Tilbud innen kompetanseutvikling for matprodusenter må gjøres i samarbeid med de regionale utviklingsaktørene.
- ✓ *Vekstsatsing*: Arbeide med utvikling av små matbedrifter med vekstpotensial og økt markedsadgang for matspesialiteter er viktige satsingsområder.

Ved forvaltning av programmet ber departementet IN om å prioritere å styrke arbeidet med koordinering av aktivitetene i programmet, og å sørge for gode rutiner for oppfølging og kontroll, derunder sikre at distriktskontorene har tilstrekkelig kunnskap og kompetanse innenfor de prioriterte områdene i programmet slik at programmet og tiltakene holder en god kvalitet. IN bes videre om å videreføre samarbeidet med Mattilsynet om å forsterke tilsynets kompetansesatsing rettet mot småskalaproduksjon og mattrygghet, samt å opprettholde og utvikle et godt samarbeid med fylkesmennene og de regionale partnerskapene.

Det er nedsatt en partssammensatt arbeidsgruppe med ansvar for å gi anbefalinger om oppfølging av VSP mat etter at programperioden går ut i 2010. Rapport med vurderinger og anbefalinger knyttet til utvikling av politikk og virkemidler som kan bidra til verdiskaping, innovasjon og mangfold på matområdet, skal foreligge i slutten av januar 2010.

LMD forutsetter at de administrative ressurser som stilles til disposisjon for forvaltningen av ordningen sikrer en aktivitet som står i forhold til midlene som stilles til disposisjon innenfor programmet for 2010. Inntil 4,5 mill. kroner av beløpet settes av til operativt og administrativt arbeid. Sekretariatet i IN skal koordinere forvaltningen av programmet, herunder arbeidet med Faglig møtearena mat.

VSP mat skal etter planen avsluttes i 2010. Det er igangsatt et arbeid med å utvikle en ny matsatsing fra 2011. Det skal i den sammenheng fremlegges en rapport som skal behandles i jordbruksforhandlingene i 2010. Den nye satsingen vil bygge på erfaringer fra VSP mat og IN vil, også fra 2011, være en sentral aktør i forvaltning av virkemidler på matområdet.

5.3.2 Fylkesvise BU-midler

De fylkesvise BU-midlene forvaltes etter Forskrift om midler til bygdeutvikling. Det pågår for tiden en større gjennomgang av regelverk for ordningene under LUF. I lys av denne gjennomgangen kan det også bli behov for revisjon av BU-forskriften. LMD ber IN om evt. å bistå i dette arbeidet.

IN får oppdragsbrev fra fylkesmennene som beskriver hvordan de bedriftsrettede BU-midlene skal forvaltes.

For å kunne forvalte midlene slik at de på en best mulig måte oppfyller nasjonale landbrukspolitiske mål, må IN som tidligere sette seg grundig inn i sentrale landbrukspolitiske dokumenter (for eksempel St.prp. nr.75 (2008-2009) *Om jordbruksoppjøret 2009* og Prop. 1 S (2009-2010) Landbruks- og matdepartementet.

I jordbruksforhandlingene 2009 ble det enighet om å øke rammen for fylkesvise BU-midler med 18 mill. kroner, til 418 mill. kroner. Økningen er forbeholdt bedriftsrettede tiltak, og det settes av 353 mill. kroner til Innovasjon Norge i 2010.

LMD legger til grunn at investeringsmidlene fordeles på en slik måte at de bidrar til en variert bruksstruktur, jf. også den nasjonale strategien for næringsutvikling. Det vises videre til protokoll fra jordbruksoppjøret 2009, der partene understreket at det ikke skal være noen nedre grense for størrelsen på støttebeløp for de fylkesvise BU-midlene. Det er særlig viktig at dette tas hensyn til når det gjelder saueholdet, der strukturen gjennomgående er slik at de fleste prosjekter vil kunne framstå som relativt små i arbeidsmessig sammenheng og på annen måte.

IN fikk i 2009 tildelt 150 mill. kroner til ekstraordinære investeringsmidler til bedriftsrettede BU-midler. Det skal rapporteres på bruken av disse midlene i forhold til formålet, samt at IN så langt det er mulig forsøker å tallfeste og gir en vurdering av hvilke effekter tiltakene har hatt på sysselsetting og verdiskaping.

Forsøket med regional forvaltning av BU-midler i Oppland er forlenget til og med 2010. Forsøket omfatter regionene Valdres og Nord-Gudbrandsdal. INs klagenemnd vil fortsatt fungere som klageinstans i forsøksperioden. Departementet ber IN innen 1. mars komme med en vurdering av hvordan forsøksordningen har fungert.

LMD viser til det pågående arbeidet med system for kvalitetssikring av landbruksbygg med offentlig finansiering, og ber IN om å følge opp saken videre. Departementet ber samtidig om å bli holdt løpende orientert om arbeidet. Kostnader IN har i forbindelse med kvalitetssikring av planer, bygg under oppføring og ferdige bygg kan dekkes av 1%, jf også BU-rundskrivet 2010.

BU-midlene skal inngå i INs kundeundersøkelser.

IN har ansvaret for tildeling av nasjonal og fylkesvise BU-priser for 2010.

Utlånsrammen for rentestøtteordningen ble i jordbruksoppgjøret 2009 økt til 1000 mill. kroner i 2009 og 2010. Det er enkelte år foretatt en omfordeling av rentestøtte mellom fylkene på slutten av året, ettersom det har vært ulik etterspørsel etter tilbudet. I 2010 vil det bli foretatt en tilsvarende gjennomgang av ubrukte rammer for rentestøtte i løpet av året, og det vil bli foretatt omfordeling dersom det viser seg å være stort omfang av ubenyttede rammer i enkelte fylker. Nivået på rentestøtten fastsettes av IN en gang pr år for alle lån som er inne i rentestøtteordningen med unntak av lån som ble innvilget med fast rentesats. Rentestøtten skal være 50 pst. av *Risikofri rente 3 år stat (ST4X)* for foregående år. Maksimalsatsen for rentestøtte ble i jordbruksforhandlingene 2009 endret til 4 %. Endringen gjelder fra 1.1.2010. Videre ble grøfting lagt inn i formålet for rentestøtte, og det er opp til de regionale partnerskapene å vurdere om grøfting skal legges inn i de regionale strategiene for næringsutvikling.

5.3.3 Sentrale BU-midler

I jordbruksoppgjøret 2009 ble det satt av 18 mill. kroner til sentrale BU-midler, hvorav om lag halvparten fordeles i separat møte mellom avtalepartene. Søknader om sentrale BU-midler sendes IN for saksforberedelse til møte med avtalepartene.

5.3.4 Satsing Inn på tunet – Inn på tunet-løftet 2010-2013 og oppfølging av handlingsplan for Inn på tunet

Det er satt av 8 mill. kroner pr. år til en todelt satsing på Inn på tunet fra 2010, herunder 5 mill. kroner til Inn på tunet-løftet 2010-2013 og 3 mill. kroner til oppfølging av handlingsplanen for Inn på tunet. IN er gitt i oppdrag å forestå organiseringen og administreringen av programmet. Arbeidet skal skje i samarbeid med avtalepartene og

Faglig møtearena for Inn på tunet. Konkretisering av INs oppdrag framgår av utarbeidet programnotat for Inn på tunet-løftet.

Midlene til oppfølging av handlingsplanen for Inn på tunet er forutsatt brukt til nasjonale og regionale formål innen kvalitetssikring, kompetanseformidling og markedsføring.

5.3.5 Utviklingsprogram for grønt reiseliv

Det er satt av 18 mill. kroner til videreføring av arbeidet med utviklingsprogrammet for grønt reiseliv i Norge i 2010.

Faglig møtearena reiseliv har konkretisert innholdet i programmet, og LMD ber IN koordinere programmet i samsvar med programnotat godkjent av avtalepartene, og signaler gitt i den nasjonale strategien for næringsutvikling "Ta landet i bruk!".

LMD ber IN arbeide for at utviklingsprogrammet bidrar til at eksisterende bygdeutviklingstilbud forbedres, og nye tilbud etableres, i tråd med etterspørselen i markedet. De prioriterte arbeidsområdene bør opprettholdes. Det vises for øvrig til St.prp nr. 75 (2008-2009) Om jordbruksoppgjøret 2009, hvor grønt reiseliv ble satt i en større sammenheng som omfatter andre reiselivstiltak i tillegg til utviklingsprogrammet. Departementet legger til grunn at IN har oversikt over andre relevante tiltak og ordninger, og at det etableres kontakt mellom disse der det er formålstjenlig. Det ble samtidig lagt føringer om at markedsføringen bør være på et overordnet nivå for grønt reiseliv, og at andelen av midler som disponeres til dette holdes på dagens nivå. LMD ber videre IN om å følge opp føringene om å legge til rette for utvikling av tiltak for jakt og vilt innenfor programmet, samt å ivareta koblingen mellom utviklingsprogrammet for grønt reiseliv og utviklingsprogrammet for innlandsfisk gjennom Faglig møtearena reiseliv.

LMD ber IN fortsette arbeidet med å markedsføre programmet på en måte som bedrer pågangen av relevante prosjektsøknader. IN bes også om å jobbe for å gjøre programmet kjent i det øvrige virkemiddelapparatet og blant næringsutøvere. Når det gjelder kompetanseutvikling, er det spesielt viktig at IN samarbeider med næringsorganisasjonene for å sørge for relevante og dekkende tilbud. LMD forutsetter at det stilles tilstrekkelig administrative ressurser til disposisjon for ordningen slik at ønsket aktivitet oppnås. Inntil 0, 2 mill. kroner av beløpet kan disponeres til drift av Faglig møtearena reiseliv.

5.3.6 Bioenergiprogrammet

Det er for 2010 avsatt 39 mill. kroner til bioenergiprogrammet over Landbrukets utviklingsfond. LMD stiller hele beløpet til disposisjon for IN til videre forvaltning av programmet.

LMD legger til grunn at programmet videreføres med basis i de samme hovedmålene som i 2009, herunder skal klima- og energigevinstene vektlegges. Det vises i denne sammenheng til St. meld. nr. 34 (2006-2007) Norsk klimapolitikk, som gir generelle signaler om regjeringens satsing på bioenergi, St.prp. nr. 75 (2008-2009) Om jordbruksoppgjøret 2009 – endringer i statsbudsjettet for 2009 m.m., samt St. meld. nr. 39 (2008-2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen. Videre skal IN forholde seg til rapport fra arbeidsgruppen som utredet ordningen i 2002 og senere brev fra LMD som presiserer målområdene for programmet, samt den nasjonale strategien for næringsutvikling "Ta landet i bruk!".

IN bes videreføre og prioritere satsingen på energiomlegging i veksthus, jf brev av 28.06.2007. Det fastsettes ikke noen egen ramme for dette målområdet i 2010. Biogassprosjekter skal vurderes med utgangspunkt i de vanlige energi- og lønnsomhetskriteriene. Utover dette skal også en helhetlig miljøgevinst av biogassprosjektene tillegges vekt. Investeringstøtte for å fremme pilotprosjekter på biogass må sees i sammenheng med eventuelle utviklingsprosjekter på temaet i Utviklingsprogrammet for klimatiltak over Jordbruksavtalen, som ble etablert i 2007. Departementet ber IN vurdere om det fortsatt er behov for å få på plass noen flere pilotanlegg for å kunne utprøve ulike teknologiløsninger og virkninger ved ulike klimatiske forutsetninger og ulike driftsløsninger.

Tilskudd til bioenergi prosjekter skal skje i henhold til retningslinjene for statstøtte til miljøformål, jf. programnotatet for bioenergi programmet, godkjent av LMD 6. mars 2009 og brev fra LMD til IN av samme dato.

LMD legger til grunn at IN i forvaltningen av bioenergi programmet, fortsatt sikrer en samordning i forhold til ENOVAs kompetanse og virkemidler innen området. IN må også benytte seg av den kompetanse og det nettverk fylkesmennene og fylkeskommunene har innenfor bioenergiområdet. I tillegg til at det er en åpen søknadsbasert ordning, bør det arbeides aktivt for å nå prosjekter eller tiltak som allerede er i ferd med å utvikles. IN bør også framover legge vekt på å sikre en tilfredsstillende aktivitet i alle geografiske områder eller fylker.

LMD forutsetter at de administrative ressurser som stilles til disposisjon for forvaltningen av ordningen, sikrer en aktivitet som står i forhold til midlene som stilles til disposisjon innenfor programmet. For 2010 blir det stilt disponibelt 3,5 mill. kroner til operativt og administrativt arbeid med programmet, herunder arbeidet med Faglig møtearena bioenergi. Beløpet skal også brukes til utvikling og aktivitetsskapende arbeid. LMD anmoder IN om å tilstrebe kortest mulig tid mellom tilsagn om prosjektstøtte og realisering av prosjektet, for å sikre en mest mulig effektiv bruk av midlene under programmet.

Departementet legger til grunn at IN viderefører og utvikler samarbeidet med relevante fag- og kompetansemiljøer på bioenergiområdet, herunder Norsk institutt for skog og landskap og Senter for bioenergiforskning på Ås m.fl.

5.3.7 E-sporing fagpiloter

For 2010 er det satt av til sammen 4 mill. kr. til finansiering av bransjepiloter for eSporing. LMD vil overføre disse midlene i sin helhet til IN for vurdering, forvaltning og koordinering i forhold til søknader fra bransjepilotene i grønn sektor.

LMD ber om at IN gjennomfører hele søknadsprosessen for disse midlene, samt behandler innkomne søknader med henhold til oppbygging og kostnadsstruktur. eSporingssekretariatet vil bistå IN i faglig vurdering av søknadene med henhold til innhold, relevans og betydning opp mot den nasjonale eSporingsløsningen. IN skal rapportere til LMD om tilskuddsfordelingen og bruken av midlene.

Ut fra søknadene bør IN vurdere om det er aktuelt å tildele et større beløp enn det som er satt av over LUF, over andre støtteordninger rettet mot innovasjon og nyskaping, eller andre mer generelle virkemidler. I prosjektet er det et omfattende samarbeid mellom private og offentlige aktører i matsektoren, med det mål å modernisere og effektivisere sektoren gjennom effektiv anvendelse av informasjons- og kommunikasjonsteknologi i forretningsprosessene

Det er tidligere kommunisert fra eSporing og LMD til bransjepilotene at søknadsfrist for 2010-midler er 1. mars 2010.

5.3.8 Overføring til Samisk utviklingsfond (SUF)

I jordbruksoppkjøret 2009 ble det enighet om å overføre 2 mill. kroner til SUF i 2010. Det ble forutsatt et tett samarbeid mellom SUF, IN og fylkesmennene i Finnmark og Troms for å få best mulig effekt av midlene til næringsutvikling i disse fylkene. LMD legger til grunn at IN følger opp dette, og at rapport blir lagt fram i forkant av forhandlingene i 2010.

5.4 Ordninger under kap. 1151, post 51

Reindriftens utviklingsfond (RUF) skal bidra til å utvikle økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft i reindriften, herunder stimulere til oppbygging av stabile miljøer og strukturer i næringen som resulterer i utvikling av menneskelige ressurser, balansert bruk av naturgrunnet og full utnyttelse av produksjonspotensialet i reinflokkene.

IN skal bidra til en livskraftig reindriftsnæring innenfor de rammer som ressursgrunnet setter. Dette innebærer en aktiv oppfølging av de oppgavene som er direkte tillagt gjennom reindriftsavtaleforhandlingene. Videre vises det til de muligheter som ligger i at reindriften også kan være søknadsberettiget til andre støtteordninger fra IN.

5.4.1 Verdiskapingsprogrammet for reindrift

Verdiskapingsprogrammet for reindrift ble startet opp 01.07.2001, jf. St.prp. nr. 70 (2000-2001) *Om reindriftsavtalen 2001-2002*. Formålet med programmet er å øke verdiskapingen i næringen slik at denne kommer utøverne til gode ved å øke inntekten til reineier. Det er viktig at programmet utvikles slik at næringens spesifikke utfordringer imøtekommes. Verdiskapingsprogrammet må sees i sammenheng med St. meld. nr. 28 (1991-92), *En bærekraftig reindrift*, og Stortingets behandling av denne, jf. Innst. S. nr. 167 (1991-92).

Utover hovedmålet, å øke verdiskapingen i reindriften slik at det kommer reineier til gode, har programmet følgende delmål:

- ✓ Å bidra til at reineier gis muligheter til å øke sin inntjening gjennom å ta ansvaret for en større del av verdiskapingen selv.
- ✓ Å sikre at tradisjonell kunnskap som gir produktene en høyere verdi i markedet kommer til anvendelse.
- ✓ Å revitalisere tradisjonelle bearbeidingsformer av bl.a. matprodukter og å presentere disse for markedet.
- ✓ Å legge til rette for at større volum av reinprodukter av høy kvalitet når markeder med høy betalingsvillighet.
- ✓ Å bidra til å øke inntjeningen av den enkelte rein ved bruk av reinens biprodukter.

Ved forhandlingene om Reindriftsavtalen 2007/2008 ble avtalepartene enige om å evaluere VSP-rein. Innovasjon Norge fikk i oppdrag å gjennomføre evalueringen. I rapporten trekkes særlig frem behovet for en videreutvikling av de videreforedlingsanleggene som er etablert. I dag fungerer flere av disse som nedskjæringsanlegg, og brukes ikke i vesentlig grad til videre bearbeiding av produktene for økt verdiskaping. Det påpekes også behov for å økt vektlegging av markedskompetanse og markedsarbeid for å lykkes med å nå målene for programmet. Rapporten viser til slutt til at det er behov for en bedre oppfølging fra Innovasjon Norge overfor styringsgruppen.

Avtalepartene i reindriftsavtalen 2009/2010 presiserer i sluttprotokollen fra forhandlingene at de legger til grunn at VSP-rein skal prioritere søknader fra siida/distrikt eller andre sammenslutninger av reineiere, herunder tamreinlag.

Departementet understreker utfordringen med å skape helhet og samspill i verdikjeden. Reinkjøttbransjen vil være avhengig av en viss volumproduksjon, samtidig som det ikke skapes hindringer for småskalaproduksjonen. For å styrke lønnsomheten og legge til rette for økt samarbeid, vil det være nødvendig at man fremover prioriterer fellestiltak i reindriften. Videre forutsetter departementet at den informasjonen som fremkommer gjennom det kartleggingsarbeidet som har funnet sted vedrørende slakte- og videreforedlingsanlegg knyttet til reindriften, vil være sentral ved utarbeidelsen av fremtidige strategier og handlingsplaner for henholdsvis RUF og VSP-rein. Videre

forutsettes det et nært samarbeid mellom RUF og VSP rein om strategier for samordning og kvalitetssikring av slakting og foredling av rein. Gjennom økt samarbeid mellom RUF og VSP-rein, vil man bedre kunne legge til rette for lønnsomme og konkurransedyktige helhetsløsninger, og slik bidra til å nå målet om økt omsetning og verdiskaping i reindriften.

For 2010 er det satt av 7,7 mill. kroner til verdiskapingsprogrammet, hvorav inntil 1,2 mill. kroner er øremerket operativt og administrativt arbeid knyttet til programmet. Dette er tilsvarende bevilgning som i Reindriftsavtalen 2008/2009.

VSP-rein har snart vært i funksjon i 10 år. Departementet vil ved de kommende reindriftsavtaleforhandlingene foreta en grundig drøftelse med NRL om en evt videreføring og innretning av programmet. IN vil i eget brev bli innformert om resultatet fra Reindriftsavtaleforhandlingene 2010/2011.

5.4.2 Ordningen med konfliktforebyggende tiltak i forholdet mellom reindrift og annen berørt part

Ordningen med konfliktforebyggende tiltak er regulert gjennom Forskrift om tilskudd til konfliktforebyggende tiltak i forholdet mellom reindrift og annen berørt part.

Avsetningen fra Reindriften utviklingsfond (RUF) til konfliktforebyggende tiltak for 2010 er på 1,4 mill. kroner (fastsatt i Reindriftsavtalen for 2009/2010). Dette er tilsvarende bevilgning som i 2009.

Ordningen finansieres med midler både fra RUF og LUF. LUF-delen finansieres over de sentrale BU-midlene.

5.5 Kap. 2421 (NHD) Lavrisikolåneordningen - Lån til landbruksformål

IN kan som tidligere gi lån til landbruksformål innenfor rammen for Lavrisikolåneordningen. Lån kan gis til både næringsformål og boligformål. Det er viktig at IN i sin rapportering og statistikkføring fortsatt opprettholder et skille mellom boligformål og næringsformål. Som næringslån regnes også rentebærende lån til miljøtiltak i landbruket.

5.6 Nærmere om utvalgte områder

Omtalen peker på en del viktige områder for 2010. Omtalen er ikke uttømmende, og må sees i sammenheng med bl.a. Prop.1 S (2009-2010), St.prp. nr.75 (2008-2009) *Om jordbruksoppjøret 2009* og St. prp. nr. 63 (2007-2008) *Om Reindriftsavtalen 2008/2009*. IN bør også ta en initierende rolle innenfor sine virksomhetsområder.

5.6.1 Kommunene som førstelinje for småskala næringsutvikling og entreprenørskap

KRD, LMD, og FKD og viderefører arbeidet med en nasjonal tverrdepartemental satsing på kommunene som førstelinje for småskala næringsutvikling og entreprenørskap. Satsingen skal særlig ha fokus på marin- og landbruksbasert næringsutvikling, samt næringsutvikling i distriktene. Gjennom å forbedre en kundenær førstelinjetjeneste, vil flere kommuner kunne gi et mer helhetlig tilbud til entreprenører enn det som er tilfelle i dag. På lang sikt skal dette medvirke til å øke tilveksten, sysselsettingen og verdiskapingen i kommunene, med utgangspunkt i lokale fortrinn. Arbeidet skal ses i sammenheng med regjeringens satsing på kommunale næringsfond samt satsingen på Lokal samfunnsutvikling i kommunene (LUK).

De regionale partnerskapene, fylkeskommunene, fylkesmannen, IN og KS skal i samarbeid med kommunene avklare den videre innretningen av arbeidet i sine fylker. Fylkeskommunen har en særlig viktig rolle i å legge til rette for et godt samarbeid med de involverte partene regionalt.

LMD vil i 2010 bevilge 2 mill kroner til prosjektet, finansiert over sentrale BU-midler, kap 1150 post 50. Den videre konkretiseringen av bruken av pengene skal skje i dialog mellom departementet og IN.

Det forutsettes at det er god kontakt mellom IN som operatør av satsingen og de berørte departementene, slik at resultatene og erfaringene fra satsingen kan brukes i departementenes løpende arbeid på området. I tillegg skal det rapporteres fra prosjektet i INs hel- og halvårsrapporter.

Første fase av arbeidet avsluttes i 2010. Departementene vil i samarbeid med IN vurdere den framtidige innretningen på arbeidet i løpet av 2010.

5.6.2 Inkubatorprogram for mat- og naturbaserte næringer

Med utgangspunkt i erfaringer knyttet til pilotprosjekter i Verdal, Hamar og Stavanger, vil det innen utgangen av 2009 etableres et nasjonalt program bestående av inntil 6-7 inkubatorer for mat- og naturbaserte næringer fra 2009, forutsatt søknader av god kvalitet. Målet er å øke etableringstakten, overlevelsen og vekstraten til nye virksomheter innen mat- og naturbasert næring. SIVA er programansvarlig, og programmet utvikles og driftes i samarbeid med IN og regionale næringsaktører. Det forutsettes at programmet medfinansieres av regionale myndigheter, Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) og LMD. Den årlige støtten fra LMD innvilges fra VSP mat og skal tilsvare støtten som KRD øremerker til programmet i oppdragsbrevet til SIVA. For 2010 vil dette utgjøre 2 mill. kroner.

5.6.3 Internasjonale Grüne Woche

IN har i flere år lagt ned et betydelig arbeid i forbindelse med den norske deltakelsen på Internasjonale Grüne Woche (IGW) i Berlin. LMD ber IN fortsette sitt arbeid med

IGW i samarbeid med LMD og innleid prosjektkoordinator. IGW er den største markeringen av norsk mat og reiseliv i utlandet som LMD er involvert i, og messedeltakelsen har utviklet seg til å bli en funksjonell arena for politiske møter, pressekonferanser og dialogmøter med næringslivet.

5.6.4 Mat langs Nasjonale Turistveier

I jordbruksoppjøret 2009 ble det enighet om å sette i gang en 3-årig satsing på mat og reiseliv langs de nasjonale turistveiene med utgangspunkt i Nord-Gudbrandsdalen. Endelig organisering og mandat er ikke avklart, men LMD legger til grunn at IN er involvert i arbeidet på regionalt nivå.

5.6.5 Matstreif i Oslo

LMD ber om at det med utgangspunkt i erfaringene fra Matstreif, arrangeres et matstreif i Oslo også i 2010. Det operative ansvaret for gjennomføring av matfestivalen legges til IN. Matstreif er en viktig arena for å presentere norske mat og matproduksjon generelt og mat med lokal identitet spesielt. LMD ber derfor IN om å involvere andre sentrale aktører i verdikjeden for matproduksjon i planlegging og gjennomføring av arrangementet. Det bør nedsettes en styringsgruppe med de aktørene som bidrar til finansiering av arrangementet.

5.6.6 Andre aktiviteter på matområdet

LMD tar sikte på å videreføre Ganefart hvert andre år, og vurderer tilknyttede aktiviteter i de årene det ikke arrangeres. LMD ber om at IN bidrar i dette arbeidet på samme måte som tidligere år.

Smakens Uke vil bli videreført i 2010. Samarbeidsaktørene på dette området er opplysningskontorene i landbruket, NOFIMA Mat, Norges Kokkemesteres Landsforening (NKL) og det franske kultursenter. LMD legger til grunn at IN deltar i arbeidet med Smakens uke på tilsvarende nivå som tidligere.

5.6.7 Innlandsfisk

LMD iverksatte i 2008 et 5-årig utviklingsprogram for innlandsfiske. Programmet skal arbeide med sikte på å utvikle tre umodne verdikjeder til velfungerende næringer med et større utbud av kvalitetssikrede produkter innenfor:

- ✓ Næringsfiske
- ✓ Innlandsfiskeoppdrett
- ✓ Fisketurisme

IN deltar som observatør i styringsgruppen for utviklingsprogrammet.

5.6.8 Frukt og bær – reiseliv – kulturlandskap

Det ble ved jordbruksforhandlingene 2007 enighet om å sette i gang en 5-årig satsing på frukt og bær – kulturlandskap – reiseliv på Vestlandet. Det er sendt oppdragsbrev til

fylkesmennene i de involverte fylker, og satsingen blir ledet fra fylkesmannsembetet i Sogn og Fjordane. LMD legger til grunn at IN er involvert i arbeidet på regionalt nivå.

5.6.9 Nyetableringer i landbruket

For å øke fleksibiliteten i kvoteordningen for melk ble partene i jordbruksforhandlingene 2008 enige om å innføre en ordning for nyetablering av melkeproduksjon. SLF skal behandle søknadene i samråd med fylkesmennene og IN. LMD viser til den oppfølging som disse partene har hatt av denne saken.

6. NÆRMERE OMTALE AV TILDELINGEN FOR 2010

6.1 Kap 1150 Post 50 – Fondsavsetninger

Statens landbruksforvaltning (SLF) har det administrative hovedansvaret for LUF, jf. St.prp. nr.1 Tillegg nr. 3 (1999-2000). For LUF-ordninger som skal forvaltes av IN, legges det opp til periodisk overføring (4-6 ganger pr år) av midler fra fondet til IN, som utbetaler og regnskapsfører tilskudd/lån og mottar og regnskapsfører inntekter fra avdrag på lån. IN må videreføre sin kontakt med SLF når det gjelder regnskap og overføring av midler.

6.2 Kapittel 1151 Post 51 – Tilskudd Utviklings- og investeringsfondet for rein (RUF)

På bakgrunn av kvartalsvise rapporter vil IN få refusjon fra RUF til konfliktforebyggende tiltak. Refusjonen vil bli effektivert av Reindrifftsforvaltningen i Alta.

Utbetaling av midler til verdiskapingsprogram for reindrift skal skje etter anmodning fra IN til Reindrifftsforvaltningen. Det er viktig at IN prioriterer den regnskapsmessige oppfølgingen slik at overføringene heretter skjer i takt med den faktiske utviklingen i programmet. Det vises i denne forbindelse til Riksrevisjonens merknader.

6.3 Administrasjon

Administrasjonsbevilgningen fra Nærings- og handelsdepartementet (NHD) skal dekke de drifts- og utviklingsoppgaver som ble overført til IN fra daværende SND i 2004. Det har etter det skjedd en viss endring i oppgaveporteføljen som følge av endring i politiske signaler.

For 2010 gis IN anledning til å trekke følgende på de enkelte ordningene:

- ✓ Trebasert innovasjonsprogram inntil 3,5 mill. kroner
- ✓ VSP mat inntil 4,5 mill. kroner,
- ✓ Bioenergiprogrammet inntil 3,5 mill. kroner
- ✓ Utviklingsprogram for grønt reiseliv inntil 0,2 mill. kroner
- ✓ VSP reindrift inntil 1,2 mill. kroner
- ✓ Inn på tunet-løftet inntil 0,5 mill. kroner
- ✓ E-sporing inntil 0,1 mill. kroner

Eksterne kostnader knyttet til Inn på tunet -løftet kan dekkes av programmidlene etter avklaring med LMD.

I tillegg kan det for 2010 trekkes følgende fra LUF til dekking av administrasjonsutgifter:

- ✓ Delfinansiering av kundeeffektundersøkelsene
- ✓ Reskontrohåndtering av BU-lån og rentestøtte
- ✓ Arbeid med Internationale Grüne Woche
- ✓ Arbeid med Matstreif i Oslo
- ✓ Faglig møtearena Inn på tunet

Til sammen for disse ordningene kan det belastes inntil 2,0 mill. kroner.

LMD ber om at IN i 2011 oversender en rapport om bruken av midler til administrasjon for 2010.

LMD legger for øvrig til grunn at IN sørger for gode rutiner for saksbehandling, oppfølging og kontroll i forvaltningen av alle ordningene.

7. RAPPORTERING

Det vil i 2010 bli avviklet 2 styringsmøter mellom LMD og IN. LMD vil videreutvikle kontaktutvalget mellom LMD, fylkesmannen, fylkeskommunen og IN (minimum to møter pr år). Møter utover dette vil bli avviklet etter behov.

IN skal to ganger i løpet av 2010 orientere LMD om planlagte og gjennomførte aktiviteter på følgende områder:

- ✓ Arbeid med ungdom og likestilling i landbruket
- ✓ Trebasert innovasjonsprogram
- ✓ Verdiskapingsprogram for matproduksjon
- ✓ Bioenergiprogrammet
- ✓ Utviklingsprogram for grønt reiseliv
- ✓ Verdiskapingsprogram for reindrift
- ✓ Arbeid med Inn på tunet
- ✓ Innlandet 2010

- ✓ Arbeid knyttet til konfliktforebyggende tiltak i forholdet mellom reindrift og jordbruk
- ✓ Kommunene som førstelinje for næringsutvikling

IN skal rapportere til LMD på bruken av virkemidlene i tråd med rapporteringskalenderen for 2010, utsendt av NHD.

8. ØKONOMIFORVALTNINGEN

Landbruks- og matdepartementet tar forbehold om at departementet og Riksrevisjonen kan utføre kontroll med at midlene nyttes i henhold til de forutsetninger som blir gitt i dette brevet, jf. Bevilgningsreglementets § 10.

Med hilsen

Leif Forsell e.f.
ekspedisjonssjef

Anne Marie Glosli
avdelingsdirektør

Kopi:

Nærings- og handelsdepartementet
Kommunal- og regionaldepartementet
Fiskeri- og kystdepartementet
Utenriksdepartementet
Statens landbruksforvaltning
Riksrevisjonen